

Humán klinikai hemoreológiai vizsgálatok egészséges önkénteseken és koszorúérbetegeken

---

PhD tézis

Szerző:
Dr. Tóth András

Interdiszciplináris Orvostudományok
Doktori Iskola
Molekuláris és celluláris biokémia
Doktori Program

Doktori Iskola és Program vezető:
Prof. Dr. Sümegi Balázs Ph.D., Sc.D.

Témavezetők:
Dr. Battyáni István Ph.D.
Dr. Késmárky Gábor Ph.D.

Pécsi Tudományegyetem
Általános Orvostudományi Kar

Pécs, 2014

RÖVIDÍTÉSEK

AMVK	alkoholmentes vörösborkivonat
AI	LORCA aggregációs index
CABG	koszorúér bypass műtét
KB	koszorúér-betegség
CT	computer tomográfia
KV	kardiovaszkuláris
KVB	kardiovaszkuláris betegség
EI	elongációs index
Htk	hematokrit
HDL	magas sűrűségű lipoprotein
Hgb	hemoglobin
LDL	alacsony sűrűségű lipoprotein
LORCA	Laser-assisted Optical Rotational Cell Analyzer
M	Myrenne aggregációs index (M mód)
M1	Myrenne aggregációs index (M1 mód)
MCH	vörösvérsejtek átlagos hemoglobin tartalma
MCHC	vörösvérsejtek átlagos hemoglobin koncentrációja
MCV	vörösvérsejtek átlagos térfogata
PCI	perkután koronária intervenció
PV	plazma viszkozitás
VVS	vörösvérsejt
S.E.M	átlag standard hibája
t $\frac{1}{2}$	LORCA aggregációs félidő
TVV	teljes vér viszkozitás

BEVEZETÉS

A Francia-paradoxon

Számos prospektív epidemiológiai vizsgálat igazolta a kardiovaszkuláris betegség (KVB) és az alkoholfogyasztás között fennálló J-alakú kapcsolatot: nőknél 2 ital/nap, férfiaknál 4 ital/nap mennyiségig csökkenti a teljes és a kardiovaszkuláris (KV) halálozást, míg az ennél nagyobb mértékű alkoholbevitel fokozza azokat.

További vizsgálatok a bor kedvezőbb hatásairól számoltak be a többi alkoholtartalmú italhoz képest. A *Copenhagen City Heart Study* eredményei szerint alacsony és mérsékelt borfogyasztás csökkenti a KV és cerebrovaszkuláris halálozást,

míg azonos mennyiségű alkohol fogyasztása sör formájában közömbös, tömény ital pedig növeli a mortalitást.

A bor kedvező hatása függ annak típusától. Elzászban – ami egy fehérborivó francia régió – az alacsonyabb koleszterinszint ellenére magasabb halálozást észleltek a vörösborivó mediterrán régióval szemben. Az alkoholmentes vörösborkivonattal (AMVK) folytatott vizsgálatok is megerősítik, hogy a vörösbornak, az alkoholon túlmenően, további kedvező hatásai vannak.

A KV halálozás lényegesen alacsonyabb Franciaországban Európa többi fejlett országához képest annak ellenére, hogy a telített zsírsavak bevitele és a vér koleszterinszintje magasabb, miközben a dohányzás és a magasvérnyomás betegség gyakorisága hasonló mértékű. Ezt a jelenséget hívják „francia-paradoxonnak”, melynek hátterében – epidemiológiai adatok alapján – a rendszeres, ugyanakkor mértéktartó vörösborfogyasztás állhat.

A hemoreológiai paraméterek jelentősége a kardiovaszkuláris kórképekben

---

Számos prospektív epidemiológiai vizsgálat leírta a hemoreológiai paraméterek változását koszorúér-betegségben (KB), továbbá igazolták, hogy az emelkedett hematokrit (Htk), plazma fibrinogénszint, plazma viszkozitás (PV) és teljes vér viszkozitás (TVV) KV rizikófaktorok.

A KV rizikófaktorok szisztémás hatásuk ellenére, az ateroszklerotikus léziók nem véletlen módon fordulnak elő az érrendszerben, hanem jellegzetes helyeken alakulnak ki arra utalva, hogy a hemodinamikai és hemoreológiai faktoroknak szerepük van a kialakulásukban.

A koszorúérrendszerben található az emberi szervezet legszűkebb kapillárisai, így a hemoreológiai tényezőkben bekövetkező változások itt nagyobb hatást fejthetnek ki a többi szervhez képest. Alapesetben a koronária perfúziót a hemodinamikai tényezők befolyásolják, de pl. egy szűkület esetében a hemoreológiai paraméterek változása korán zavart okozhat a mikrocirkulációban.

CÉLKITŰZÉSEK

A mérsékelt vörösborfogyasztás hemoreológiai hatásai

Csak korlátozott számú kontrollált vizsgálat áll rendelkezésre a mérsékelt vörösborfogyasztás hemoreológiai hatásairól egészséges önkéntesekben. Ezek a vizsgálatok információval szolgáltak a PV, TVV és vörösvérsejt (VVS) deformabilitás változásáról, azonban nem ismert irodalmi adat a VVS aggregációra kifejtett hatásáról. Korábbi *in vitro* vizsgálatunk igazolta, hogy az AMVK és az etanol szignifikánsan és dózis függő módon csökkenti az VVS aggregációt.

Jelen kutatásunk során (az *in vitro* eredményinket megerősítve) *in vivo* kívántuk megfigyelni a mérsékelt vörösbortfogyasztás hemoreológiai hatásait egészséges önkénteseken.

Hemoreológiai paraméterek CT-vel igazolt koszorúér-betegségben

---

Korábbi klinikai vizsgálatok a Htk, fibrinogén szint, PV, TVV és VVS aggregáció emelkedését írták le KB-ben, azonban csak néhány esetben sikerült szignifikáns különbséget kimutatni a KB különböző stádiumai között.

Munkacsoportunk korábbi vizsgálata szignifikánsan magasabb Htk-ot, fibrinogén szintet PV-t, és TVV-t észlelt KB-ben egészséges egyénekhez viszonyítva, továbbá a KB különböző súlyosságú stádiumai között is szignifikáns különbséget talált.

Vizsgálatunk célja a teljes hemoreológiai panel elemzése volt KB-ben, beleértve a VVS aggregációt és deformabilitást, amelyeket korábban nem tanulmányoztuk. A legjobb tudásunk szerint az összes korábbi klinikai vizsgálat invazív koronarográfiát alkalmazott a KB súlyosságának megítélésére. Jelen kutatásunk során egy új és széles körben elfogadott vizsgálatot, a koronária CT-t használtuk a koszorúér-rendszer állapotának felmérésére.

A MÉRSÉKELT VÖRÖSBORFOGYASZTÁS HEMOREOLÓGIAI HATÁSAI

Módszerek

Önkéntesek

Negyven egészséges, nem dohányzó, 18-40 év közötti férfi önkéntes vett részt vizsgálatunkban. A vizsgálat első 7 napján tilos volt alkoholt fogyasztani. A 8. nap reggelén az önkénteseket két csoportba osztottuk:

- A **kontroll csoport**ban 3 héten át tilos volt alkoholt fogyasztani, kávé és üdítő megengedett volt.
- A **vörösboros csoport**ban 3 héten át esténként 2 dl vörösbort fogyasztottak. További alkohol bevitel tilos volt.

Hemoreológiai mérések

A vizsgálat 8. és 29. napjának reggelén perifériás vénás vért vettünk.

A Htk-ot mikrohematokrit centrifuga segítségével határoztuk meg (12000/perc fordulat, 3 perc). Annak érdekében, hogy a különböző minták eltérő Htk-jai ne befolyásolják a hemoreológiai paramétereket, a minták Htk-jait 40%-ra standardizáltuk saját plazma hozzáadásával vagy elvételével.

A **PV-t és TVV-t** *Hevimet 40* kapilláris viszkoziméter segítségével határoztuk meg. A plazmát a vérminták 2500 g-n, 10 percen át tartó centrifugálásával nyertük. A minták viszkozitását 90 s^{-1} sebességgradiensre interpolált értékekkel jellemeztük.

Htk/TVV hányadost számítottunk a vér reológiai oxigénszállító kapacitásának jellemzése céljából.

A **VVS aggregációt** *Myrenne* és *LORCA* aggregométerekkel vizsgáltuk. A *Myrenne aggregométer* a vérmintán áthaladó infravörös fény intenzitásának változását detektálja. $30 \mu\text{l}$ vérmintát injektáltunk az üveg kónusz és üveglap közé. A VVS-ek a kónusz forgása révén létrejövő 600 s^{-1} sebességgradiens hatására dezaggregálódnak, majd a sebességgradiens hirtelen nullára (M mód) vagy 3 s^{-1} -ra csökken (M1 mód). A VVS-ek aggregációja során a fényintenzitás fokozatosan nő, amit a készülék detektál. Az aggregáció mértékét az aggregációs indexekkel jellemeztük (M, M1), amelyek a 10 s-ig vizsgált idő-fényintenzitás függvény, görbe alatti területe alapján kerül meghatározásra.

A *LORCA aggregométer* a VVS-ek által visszavert lézerefény intenzitását méri. 1 ml oxigenizált vért juttatunk a berendezést belső statikus és külső forgó üveg cilindere közé. A VVS-ek 500 s^{-1} nyírással dezaggregálódnak, majd a nyíróerő hirtelen megszűnik. A visszavert fény intenzitását az idő függvényében (szillektogram) ábrázolja a mérőprogram.

A vér aggregációs tulajdonságát az aggregációs indexszel (AI) és az aggregációs félidővel ($t_{1/2}$) jellemeztük. Előbbi a szillektogram görbe alatti területe alapján kerül meghatározásra, az utóbbi pedig azt az időt jelenti, amely alatt a visszavert fény intenzitásának amplitúdója a felére csökken.

A **VVS deformabilitás** meghatározása *LORCA*-val történt a lézer diffrakciós elv alapján. $25 \mu\text{l}$ vérmintát 5 ml nagy viszkozitású polivinilpirrolidon és foszfát puffer elegyében diszpergáltuk. Ebből az elegyből 1 ml -t juttattunk a két cylinder közé. A külső cylinder forgása következtében a VVS-ek 30 és $0,3 \text{ Pa}$ közötti nyírófeszültségek hatására deformálódnak, miközben egy lézernyaláb vetül a mintára. A megnyúlt VVS-ek hatására a mintán áthaladó lézerefény diffrakciót szenved, s egy ernyőre vetül. A VVS-ek deformabilitását az elongációs indexszel (EI) jellemeztük, ami az ellipszis alakú diffrakciós kép két átmérőjéből kerül kiszámításra az következő szerint: $(A-B)/(A+B)$.

Eredmények

A vörösborfogyasztásnak nem volt hatása a **Htk**-ra: nem találtunk különbséget sem a csoportok, sem pedig a kezdő és végpontok között.

A **PV** nem változott egyik csoportban sem, s nem volt szignifikáns különbség a csoportok között egyik időpontban sem.

A **TVV** nem változott a kontroll csoportban, míg a vörösboros csoportban csökkent, s a vizsgálat végére szignifikánsan alacsonyabbá vált a kontroll csoportéhoz képest ($p < 0,05$).

A **Htk/TVV** hányados nem változott a kontroll csoportban, míg a vörösbort ivó csoportban emelkedett: a vizsgálat végén a vörösboros csoportban szignifikánsan ($p < 0,05$) magasabb volt a kontrollhoz képest.

Mind a *Myrenne* (M és M1), mind a *LORCA aggregációs* indexei szignifikánsan csökkentek ($p < 0,05$) a vörösboros csoportban. A *LORCA* $t_{1/2}$ értékek is a VVS aggregáció szignifikáns csökkenését ($p < 0,05$) igazolták ebben a csoportban. Az M1 paraméter

szignifikánsan alacsonyabbá ($p < 0,05$) vált a vörösboros csoportban a kontrollhoz képest. Az M1 paraméter a kontroll csoportban szignifikánsan ($p < 0,05$) csökkent, de a többi VVS aggregációt jellemző paraméter nem mutatott szignifikáns változást.

A legmagasabb, 30 Pa nyírófeszültségen **VVS deformabilitás** szignifikánsan növekedett ($p < 0,05$) a vörösboros csoportban, míg a kontroll csoportban nem változott.

Megbeszélés

Számos vizsgálat kimutatta a fordított kapcsolatot a vörösbor vagy polifenol bevitel és a KV események között, de ennek a pozitív hatásnak nem minden eleme tisztázott. A legtöbb szerző ezt a HDL szint emelkedésével, a trombocita aggregáció és a plazma fibrinogénszint csökkentésével magyarázza, így főleg e tényezők kerültek a figyelem középpontjába.

Csak kevés kontrollált vizsgálat ismert a vörösbor PV, TVV, VVS aggregáció és deformabilitásra kifejtett hatása tekintetében egészséges önkénteseken. Egy randomizált, kontrollált vizsgálat szerint 1 v. 2 hetes mérsékelt vörösborfogyasztás szignifikánsan emeli a HDL szintet, de nem eszeltek változást a Htk, TVV, VVS deformabilitás és fibrinogénszint tekintetében. Egy másik kontrollált kutatás szignifikáns PV és fibrinogénszint csökkenés írt le 3 hetes vörösborfogyasztást követően.

A vörösborfogyasztásnak nem volt hatása a **Htk**-ra, mely megegyezik Kaul és mtsai. (2010) eredményeivel.

PV nem változott egyik csoportban sem. Vizsgálatunkban nem került meghatározásra fibrinogénszint (a PV egyik fő meghatározója), de Kaul és mtsai. (2010) 2 hetes borfogyasztást követően sem észleltek szignifikáns változást. Ennek ellentmond egy másik vizsgálat, ahol 3 hetet követően alacsonyabb PV és fibrinogénszintet mértek.

A vörösboros csoportban észlelt **TVV** csökkenés oka lehetett a csökkent VVS aggregáció és deformabilitás. Egy, az alkohol akut hatását vizsgáló kutatás, a TVV csökkenését észlelte 3 órával az alkohol elfogyasztását követően, de a 13. órában nem észleltek eltérést az alapméréshez képest. Ez azt erősíti meg, hogy a vizsgálatunkban tapasztalt TVV csökkenés nem az azt megelőző este elfogyasztott bor akut hatása volt. Kaul és mtsai. (2010) nem észleltek szignifikáns változást 2 hét után, de Jensen és mtsai. (2006) 3 hét után szignifikáns csökkenésről számoltak be. Valószínűleg többi idő szükséges a hatás létrejöttéhez.

A szignifikánsan magasabb **Htk/TVV** hányados (változatlan Htc és csökkent TVV következtében) javult oxigénszállító kapacitást jelez a vörösboros csoportban.

A **VVS aggregáció** csökkenése a vörösboros csoportban mind Myrenne, mind LORCA esetében kimutatásra került. A VVS aggregáció csökkenését okozhatja a plazmafehérjék módosulása. Ismert, hogy a polifenolok, mint pl. a rezveratrol, plazmafehérjékhez kötődnek alacsony vízdékonyságuk következtében. Ez a fenol-protein kapcsolat megváltoztathatja a plazma és VVS-ek felszíni fehérjéinek tulajdonságait, csökkentve a VVS-k aggregációját. Igazolták, hogy a rezveratrol albuminhoz vagy hemoglobinhoz kötődve megváltoztatja azok másodlagos szerkezetét. A más vizsgálatokban leírt fibrinogénszint csökkenés ugyancsak mérsékelheti a VVS-ek aggregációját.

A korábbi *in vitro* vizsgálatunk során nem észleltük a **VVS deformabilitás** szignifikáns változását vörösbőr és AMVK vérhez közvetlen adását követően. Azt feltételeztük, hogy az egészséges VVS-ek deformabilitása, oxidatív stressztől mentes környezetben, optimális, s ez nem javítható tovább. A mostani *in vivo* vizsgálatunkban, azonban sikerült kimutatni annak javulását. Ezzel ellentétben, Kaul és mtsai. (2010) nem észleltek szignifikáns változást 2 hetes borfogyasztást követően. Valószínű, hogy 2 hét nem elég a hatás kialakulásához.

Összefoglalás

In vivo vizsgálatunk igazolta a korábbi *in vitro* eredményinket a vörösbőr és alkotóelemeinek kedvező hemoreológiai hatásairól. Az alacsonyabb TVV, VVS aggregáció, az emelkedett Htk/TVV hányados és VVS deformabilitás pozitívan befolyásolhatják a mikrocirkulációt. Ezek a változások szerepet játszhatnak a vörösbőr szív- és érrendszert védő hatásában.

HEMOREOLÓGIAI PARAMÉTEREK CT-VEL IGAZOLT KOSZORÚÉR-BETEGSÉGBEN

Módszerek

Betegek

A PTE KK Radiológiai Klinikán koronária CT vizsgálatra előjegyzett 130 beteg vett részt vizsgálatunkban. A betegeket a koszorúér-rendszerük állapota alapján 4 csoportba osztottuk:

Negatív	nincs koronária szűkület vagy ateroszklerotikus lézió és nulla Ca-score
Nem szignifikáns	40% keresztmetszet alatti szűkület egy vagy több éren és nem történt PCI vagy CABG
1-ér beteg	1. 40% keresztmetszet feletti szűkület <u>egy</u> éren vagy 2. PCI vagy CABG <u>egy</u> éren
Több-ér beteg	1. 40% keresztmetszet feletti szűkület <u>több</u> éren vagy 2. 40% keresztmetszet feletti szűkület <u>egy</u> éren és PCI vagy CABG <u>egy</u> éren vagy 3. PCI vagy CABG <u>több</u> éren

Koronária CT vizsgálat

A koronária CT vizsgálatok a PTE KK Radiológiai Klinikán zajlottak egy első generációs 64 szeletes, „dual source” *Siemens Somatom Definition* berendezéssel.

A vizsgálatot megelőzően tilos volt enni vagy koffein tartalmú italt fogyasztani. Nyelv alatti nitrát sprayt kapott minden beteg, s a nyugalmi szívfrekvenciától függően iv. béta-blokkoló adására került sor. Először egy natív vizsgálat történt a koszorúér-rendszer kalcifikációjának mérése végett. Ezt követően kontrasztanyagot vizsgálat történt a koszorúér-rendszer állapotának megítélése céljából. A kalcifikáció mértékét Agatson-pontrendszerrel jellemeztük; a szűkületeket a keresztmetszet alapján adtuk meg.

Hemoreológiai mérések

A vérvételeket közvetlenül a CT vizsgálatokat megelőzően végeztük perifériás vénából. A vizsgálatban használt műszerek és az alkalmazott eljárások megegyeznek a megelőző vizsgálatával, ezért csak a különbségekre szorítkozunk:

- a VVS aggregációt Myrenne aggregométerrel vizsgálatunk natív és 40% Htk-ra standardizált mintákon.

Központi laboratóriumi mérések

A fenti paramétereken felül Hgb koncentráció, VVS szám, MCV, MCH, MCHC, LDL, HDL és fibrinogénszint került meghatározásra.

Eredmények

A **Htk** *Negatív*<*Nem-szignifikáns*<*1-ér beteg*<*Több-ér beteg* rangsort követ; az *Nem-szignifikáns*, *1-ér beteg* és *Több-ér beteg* csoportokban szignifikánsan magasabb volt a *Negatív* csoporthoz képest.

Nem találtunk szignifikáns különbséget a **PV** tekintetében. A **TVV** a következő rangsort követi: *Negatív*<*Nem-szignifikáns*<*1-ér beteg*<*Több-ér beteg*. A **TVV** a *Több-ér beteg* csoportban szignifikánsan magasabb volt a *Negatív* csoporthoz képest.

Natív minták esetében a **VVS aggregációt** jellemző M és M1 paraméterek a korábban leírt *Negatív*<*Nem-szignifikáns*<*1-ér beteg*<*Több-ér beteg* rangsort követik. Az M paraméter szignifikánsan magasabb volt az *Több-ér beteg* csoportban a *Negatív* csoporthoz képest.

Standardizált minták esetében a rangsor hasonló volt. Mindkét paraméter szignifikánsan magasabb volt az *Több-ér beteg* csoportban a *Negatív* csoporthoz képest, továbbá az M paraméter a *Több-ér beteg* csoportban a *Nem-szignifikáns* csoporthoz képest is szignifikánsan magasabb volt.

A **VVS deformabilitás** csökkenő trendet mutatott az összes vizsgálat nyírófeszültség esetében. Az EI 30 és 16,87 Pa-on szignifikánsan alacsonyabb volt az *Nem-szignifikáns* csoportban a *Negatív* csoporthoz képest.

VVS szám, Hgb koncentráció, MCV, MCH és MCHC ugyanazt a rangsort követi: *Negatív*<*Nem-szignifikáns*<*1-ér beteg*<*Több-ér beteg*. Az *Több-ér beteg* csoportban az összes paraméter szignifikánsan magasabb volt a *Negatív* csoporthoz képest. Az **LDL** az összes csoportban hasonló volt. A **HDL** szint csökkenő tendenciát mutatott az érstátusz romlásával; a *Több-ér beteg* csoportban szignifikánsan alacsonyabb az összes többihez képest. **Fibrinogénszint** emelkedő tendenciájú volt a KB alcsoportokban, de a különbségek nem voltak szignifikánsak.

Megbeszélés

A szignifikánsan magasabb **Htk** a KB alcsoportokban megfelel korábbi vizsgálatunk eredményeinek, azonban azzal ellentétben most nem találtuk szignifikáns különbséget a KB alcsoportok között, bár a növekvő tendencia jól látható. Emelkedett Htk-ról számoltak be Lowe és mtsai. (1980) és Rainer és mtsai. (1987) KB-ben. Ezzel ellentétben Pfafferott és mtsai. (1999) nem találtak szignifikáns különbséget egészségesek, stabil/instabil anginás betegek és akut szívinfarktuson átesett egyének között.

A vizsgálatunk hasonló **PV** értékeket mért mindegyik csoportban megerősítve Lowe és mtsai. (1980) eredményeit. Ezzel ellentétben a mi korábbi vizsgálatunk, Rainer és mtsai. (1987), Pfafferott és mtsai. (1999) és Lee és mtsai. (2008) szignifikánsan magasabb PV-t mértek KB-ben.

Nem észleltünk szignifikáns különbséget a plazma **fibrinogén** tekintetében, bár az emelkedő tendencia jól megfigyelhető volt a KB alcsoportokban. Lowe és mtsai. (1980) hasonló plazma szintekről számoltak be egészségesek és koszorúérbetegek körében. Ezzel ellentétben Késmárky és mtsai. (1998) és Rainer és mtsai. (1987) szignifikánsan magasabb fibrinogén szinteket mértek KB-ben.

A **TVV** szignifikánsan magasabb volt a legsúlyosabb betegek körében megerősítve a korábbi vizsgálatunkat. Hasonló eredményre jutottak Lowe és mtsai. (1980), Rainer és mtsai. (1987) és Lee és mtsai. (2008). Késmárky és mtsai. (1998) és Lee és mtsai. (2008) a KB csoportok között is szignifikáns különbségekről számoltak be, míg Vosseler és mtsai. (2012) nem észleltek szignifikáns különbséget KB és egészségesek között.

A **VVS aggregációban** észlelhető szignifikánsan magasabb érték a *Több-ér beteg* csoportban megfelel Rainer és mtsai. (1987), Pfafferott és mtsai. (1999) és Lee és mtsai. (2008) eredményeinek.

A **VVS deformabilitás** tekintetében a *Negatív* és *Nem-szignifikáns* csoport között észleltünk szignifikáns különbséget. Pfafferott és mtsai. (1999) filtrációs technikával végzett mérései nem talált szignifikáns eltérést KB-ben.

A **VVS szám, Hbg koncentráció, MCV, MCH és MCHC** szignifikánsan magasabb volt súlyos KB-ben. Az emelkedett VVS szám és MCV magyarázza a Htk hasonló irányú változását. A növekedett Hgb koncentráció része lehet a szervezet szűkület miatt kialakuló kompenzációs mechanizmusainak az oxigénellátás biztosítása céljából. Az emelkedett MCV miatt a VVS-ek csak nagyobb erő hatására tudnak belépni a kapillárisokba, ill. ott növelheti az áramlási ellenállást. Emelkedett MCH és MCHC növelheti a VVS-ek intracelluláris viszkozitását, ami a deformabilitás csökkenéséhez vezet.

Az **LDL** szintek hasonlóak voltak az összes csoportban. Annak ellenére, hogy az LDL emelkedését várjuk koszorúérbetegekben (mint fontos KV rizikó faktorét), a nagyobb arányú sztatin használat ellensúlyozza azt. A csökkenő **HDL** szint ismert laboratóriumi eltérés KV-ben.

A vizsgálat korlátai

Ez egy keresztmetszeti vizsgálat volt, amelynek következtében a különböző változók közötti ok-okozati kapcsolatok spekulatívák lehetnek. A legújabb amerikai és európai irányelvek alapján a koronária CT vizsgálat a KB fennállásának közepes valószínűsége

esetén indikált, míg az invazív koronarográfiát a KB magas rizikója esetén végzik. Emiatt a vizsgálatunkban alacsony számú súlyos koszorúérbeteg volt várható, összehasonlítva a korábbi (koronarográfiát alkalmazó) vizsgálatunkkal, ahol a betegek 65%-s volt többérbeteg. Az irányelvek miatt jóval kevesebb számú súlyos érbetegre számítottunk, emiatt a határértéket 40%-nak vettük. Egy másik különbség a korábbi vizsgálatunkkal szemben az egyes csoportok közötti súlyosságbeli „távolság”. A mi vizsgálatunkban nem voltak egészséges önkéntesek és a legsúlyosabb eseteink is nagy valószínűséggel kevésbé voltak súlyosak a korábbi vizsgálatunkhoz képest. Ebből adódóan a csoportok közötti különbség mérsékeltebb, így kisebb eséllyel lehet szignifikáns eltérést észlelni.

Összegzés

Eredményeink mind a makro- és a mikroreológiai paraméterek kedvezőtlen különbségeit mutatják KB-ben, amelyek több szempontból is a szívizom oxigénellátásának csökkenését vonhatják maguk után.

ÚJ EREDMÉNYEK

A mérsékelt vörösborfogyasztás hemoreológiai hatásai

Kontrollált vizsgálatunk a 3-hetes vörösborfogyasztás kedvező hemoreológiai hatásait igazolta egészséges önkéntesekben:

1. 3-hetes vörösborfogyasztás csökkenti a teljes vér viszkozitást egészséges önkéntesekben.
2. Ennek következményeként a vörösborfogyasztás növeli a hematokrit / teljes vér viszkozitás hányadost, jelezve a javuló oxigénszállító kapacitást.
3. Mérsékelt vörösborfogyasztás csökkenti a vörösvérsejt aggregációt.
4. Mérsékelt vörösborfogyasztás növeli a vörösvérsejt deformabilitást.

Hemoreológiai paraméterek CT-vel igazolt koszorúér-betegségben

---

Vizsgálatunk kimutatta a hemoreológiai paraméterek eltérését CT-vel igazolt koszorúér-betegségben:

1. A hematokrit a koszorúér betegség legenyhébb stádiumában is szignifikánsan magasabb.
2. A teljes vér viszkozitás szignifikánsan magasabb súlyos koszorúér-betegségben.
3. A vörösvérsejt aggregáció fokozottabb súlyos koszorúér-betegségben.
4. A vörösvérsejt deformabilitás kisebb koszorúér-betegségben.
5. Koszorúér-betegségben a már meglévő hemodinamikai problémán felül a hemoreológiai paraméterek is negatívan változnak.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Szeretnék köszönetet mondani programvezetőmnek, Prof. Sümegi Baláznak a PhD munkám során tanúsított támogatásáért. Köszönettel tartozom Dr. Battyáni István és Dr. Késmárky Gábor témavezetőimnek a folyamatos segítségért és a hasznos tanácsokért.

Hálás vagyok Prof. Dr. Tóth Kálmán, Dr. Juricskay István, Dr. Czopf László, Dr. Márton Zsolt és Dr. Kenyeres Péter kollégáimnak a kutatások során nyújtott segítségükért és hasznos ötleteikért. Külön köszönettel tartozom a Haemorheologiai Kutatólaboratórium jelenlegi és korábbi PhD hallgatóinak, Dr. Sándor Barbarának, Dr. Rábai Miklósnak és asszisztensnőnknek, Tapasztóné Fazekas Kornéliának. Továbbá köszönöm Dr. Papp Judit, Dr. Biró Katalin, Dr. Tótsimon Kinga, a TDK hallgatók és a többi kolléga segítségét.

Különösen hálás vagyok Dr. Szukits Sándornak, Dr. Várady Editnek és a Radiológiai Klinika asszisztenseinek a barátságos légkörért és a folyamatos segítségért.

Az első vizsgálat a TÁMOP 4.2.1.B támogatásával készült.